

CATALOGUL
DOCUMENTELOR MOLDOVE-
NEȘTI
DIN
ARHIVA ISTORICĂ CENTRALĂ
A STATULUI * vol. III,
1653—1675, 692 p.,
București, 1968

Continuând activitatea pe linia valorificării izvoarelor documentare ale istoriei patriei, Direcția generală a Arhivelor Statului a publicat, alături de alte instrumente de informare științifică, *Catalogul documentelor moldovenești*, vol. III, care evidențiază tematic 2518 rezumate, regeste și mențiuni de pe diferite documente din perioada anilor 1653—1675.

Din multitudinea de probleme care largesc baza documentară a cunoașterii istoriei acestei perioade, menționăm o serie de aspecte privind mijloacele și căile prin care țărâna era depozitată de pământ în scopul extinderii domeniilor feudale; forme de exploatare a țărânilor; aspecte ale luptei de clasă (fuga de pe moși sau răscoală); începuturile reglementării obligărilor de clasă; acțiuni pentru răscumpărarea din robie ca urmare a războaielor și incursiunilor oștilor străine; dezvoltarea învățămîntului; relații cu țările vecine. Aceste informații documentare, pe punctele de vedere pe care le impun, permit să se tragă o serie de concluzii cu privire la situația economică, socială și politică a economiei țărilor române, prin eforturile clasei dominante de a consolida legarea de glie în condițiile unei ascuțite lupte a țăranimii.

Volumul aduce o contribuție însemnată și la studiarea științelor auxiliare ale istoriei, documentele prezentate conținând aspecte variate și mai puțin studiate care ridică specialistului probleme de paleografie, de cronologie, de sigilografie și mai ales de diplomatică.

Sînt semnificative în acest sens datele privind generalizarea foloșirii limbii române în cancelaria domnească precum și acele documente care aduc rectificări la lista cronologică a domnilor. Din acest motiv, documentele editate în diferite publicații sub date greșite au fost redactate cu date reale.

La determinarea diplomatică a documentelor rezumate s-au prezentat și titluri de sigilii ale fiecărui voievod, din cele mai bine păstrate.

* Colectivul redacțional: Regleanu Mihail, Ducea Doina, Vasilescu Veronica, Negulescu Constanța și Crivăț Cornelia.

Ca orice instrument de informare științifică, *Catalogul*, alcătuit după criteriul topografic și cronologic, cuprinde un aparat științific care orientează operativ pe cercetător în conținutul materialelor documentare, avînd: introducere, lista prescurtărilor, bibliografia publicațiilor citate în volum, lista cronologică a logofetilor, lista cronologică a grămăticilor cu datele extreme, lista documentelor cu datele rectificate, tabla de corespondență a cotelor de fonduri, indicii de nume și de lucruri, facsimile, precum și tabla de materii.

Oportună prin izvoarele documentare care sînt puse în circulație științifică, ca și prin problemele pe care le ridică, lucrarea îmbogățește patrimoniul informațional al istoriei patriei.

EMILIA POȘTĂRIȚĂ

PUBLICAȚII ALE MUZEULUI
DANEZ DE ETNOGRAFIE ȘI
ALE MUZEULUI ÎN AER
LIBER DE LA SÖRGENFRI

Dansk Folkemuseum — Muzeul danez de etnografie și *FriLandsmuseet* — Muzeul în aer liber de la Sörgenfrî — Danemarca publică în comun volume cu articole privind istoricul mișcării muzeale daneze și activitățile multiple ale acestor două muzee de mare prestigiu internațional. Deoarece trei articole din volumul pe anul 1966 interesează și pe etnograful român prin problemele tratate, le vom prezenta în cele ce urmează.

Peter Michelsen se oprește pe larg asupra Originei și scopului muzeului în aer liber¹. Analizînd factorii care au dus către sfîrșitul sec. al XIX-lea la înființarea muzeelor în aer liber, autorul arată că reorganizarea agriculturii daneze, ca și creșterea importanței politice a țăranimii în a doua jumătate a secolului trecut, au jucat un rol hotărîtor în trezirea interesului public față de cultura populară, la aceasta contribuind în mare măsură și prezenta în cadrul expozițiilor generale, a unui sector de obiecte etnografice².

După primele construcții țărănești transferate la Bygdøy — Norvegia, în 1881 și înființarea muzeului Skansen — Suedia, în 1891, se deschide în 1901 Muzeul danez în aer liber de la Sörgenfrî.

¹ P. Michelsen — *The origin and aim of the open-air Museum*.

² Bernhard Olsen, fondatorul Muzeului danez în aer liber, considera aceste expoziții ca «advăratul izvor al muzeelor în aer liber».

Situația în apropiere de Copenhaga, muzeul ocupa astfel un teren cu vaste posibilități de extindere (azi 90 ha) și se afla de asemenea în vecinătatea Muzeului de agricultură, cu care va colabora.

De la cele 4 construcții inițiale s-a ajuns curînd la 38 de unități, reprezentative pentru toate regiunile Danemarcului. Așezate inițial în șir, mai tîrziu au fost amplasate după criterii științifice (geografic, social, cronologic).

Deoarece în insule și în partea de est a Jutlandei, fermele sînt grupate în sate, iar în Jutlanda centrală, de nord și de vest sînt risipite, s-a păstrat aceeași așezare și în muzeu, încercîndu-se a se reconstitui și peisajul inconjurător respectiv, cu caracteristicile sale fizice, de floră și chiar de faună (specii anumite de plante sau animale).

Deosebirile în sistemul de construcție sau de încălzire, în materialele folosite (cărămiză în Danemarca de sud-vest, cherestea în restul țării), în organizarea interiorului, au fost respectate zonal. S-a ținut seama și de factorul social și economic în selecția unităților, în muzeu aducîndu-se case de fermieri, de micii agricultori, muncitori agricoli, meșteșugari rurali, pescari, marinari, ca și casa unui morar bogat (reprezentînd un nivel social mai ridicat).

Pentru a putea reda cît mai veridic epoca anterioară industrializării, caracterizată prin economie casnică închisă și prezentînd trăsături originale de cultură și artă populară neamurile din cele mai vechi ca dată, din sec. al XVIII-lea sau din prima jumătate a sec. al XIX-lea și cu adevărat caracteristice, excludîndu-se excepțiile sau clădirile istorice. Găspodăriile alese au fost utilizate cu un inventar cît mai adecvat epocii respective.

Referindu-se la activitatea și telurile actuale ale muzeului în aer liber, P. Michelsen arată că acestea se îndreaptă spre depistarea construcțiilor ce merită a fi conservate în muzeu sau «în situ», spre cercetarea și valorificarea rezultatelor obținute pe teren, ca și spre sporirea valorii educativ-recreative a expoziției. Materialul adunat — fișe de teren, fotografii, desene, servete pentru studiu atît specialiștilor muzeului cît și cercetătorilor din afară, fiind utilizat de asemenea pentru cursurile de etnografie de la universitate sau care sînt predate anual profesorilor de liceu în cadrul muzeului. Artiști, arhitecți, decoratori, studenți la arte plastice vin foarte des la Sörgenfrî pentru a studia sau a găsi noi surse de inspirație.

Muzeul danez în aer liber a devenit un asemenea centru important de studiu datorită strădănilor mai multor generații de specialiști, astfel că muzeul poate oferi astăzi o vedere de ansamblu atotcuprinzătoare asupra culturii populare daneze din sec. XVIII—XIX.